

Maksātnespējas
kontroles dienests

2024. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

Maksātnespējas kontroles dienests ir tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts politiku tiesiskās aizsardzības procesa un maksātnespējas procesa jautājumos.

SATURS

1. PAMATINFORMĀCIJA	5
2. MAKSĀTNESPĒJAS KONTROLES DIENESTA FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI	6
2.1. Administratora amata darbība	7
2.2. Administratoru un TAP uzraugošo personu uzraudzība	8
2.2.1. Uzraudzība saskaņā ar Maksātnespējas likumu	8
2.2.1.1. Plānotā (riskos balstītā) uzraudzība	9
2.2.1.2. Sūdzību izskatīšana	10
2.2.1.3. Uzraudzība saskaņā ar Novēršanas likumu un Sankciju likumu	11
2.3. Administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšana	12
2.4. Darbinieku prasījumu izskatīšana un darbinieku prasījumu segšanai piešķirto summu izmaksa	13
2.5. Depozīta iesniegumu izskatīšana un depozīta izmaksāšana	16
2.6. Maksātnespējas procesa izmaksu administrēšana	17
2.7. EMUS attīstība un lietotāju atbalsts	17
2.8. Maksātnespējas kontroles dienesta sniegtie pakalpojumi, uzlabojumi pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā	18
3. MAKSĀTNESPĒJAS KONTROLES DIENESTA PERSONĀLS	19
4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	20
4.1. Komunikācijas kanāli, lietotāju skaits un profils	20
4.2. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi	21
4.3. Informatīvie pasākumi un materiāli administratoriem un TAP uzraugošajām personām	22
4.4. Sabiedrības vērtējums par Maksātnespējas kontroles dienesta darba kvalitāti	22
4.5. Sadarbība ar nevalstisko sektoru	23
5. MAKSĀTNESPĒJAS NOZARES AKTUĀLIE DATI	24
6. 2025. GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI	28

2024. gads Maksātnespējas kontroles dienestam ir bijis vēsturiski nozīmīgs. Pateicoties sistemātiskam darbam, profesionālai komandai un ciešai sadarbībai ar nozares partneriem, esam panākuši būtiskus uzlabojumus Latvijas maksātnespējas sistēmas efektivitātē, kvalitātē un caurskatāmībā. Maksātnespējas jomas rādītāji 2024. gadā atspoguļo ne tikai vienu veiksmīgu pārskata gadu, bet arī padziļinātu sistēmisku pārmaiņu rezultātu.

“Mūsu mērķis ir nodrošināt godīgu un uzticamu maksātnespējas vidi, kurā valda vienota izpratne par maksātnespēju kā taisnīgas otrās iespējas instrumentu Latvijas iedzīvotājiem un uzņēmējiem”.

INESE ŠTEINA

Maksātnespējas kontroles dienesta direktore

Īstenojot uzraudzību, Maksātnespējas kontroles dienests mērķtiecīgi aizsargā kreditoru intereses, izvērtējot administratoru rīcības tiesiskumu, identificējot pārkāpumus un novēršot negodprātīgu praksi. Pārbaužu ietvaros esam uzraudzījuši procesus, kuros atzīto kreditoru prasījumu kopsumma sasniedza 55,6 miljonus eiro, apliecinot uzraudzības būtisko lomu tautsaimniecības un sabiedrības interešu aizsardzībā.

Aizvadītajā gadā būtiski pieaugusi uzraudzības efektivitāte — pārkāpumi administratoru darbībā tika konstatēti 19 % gadījumu, kas ir par pieciem procentpunktiem mazāk nekā 2023. gadā. Riskos balstīta pieeja un "Konsultē vispirms" princips ir ļāvuši samazināt formālu sankciju nepieciešamību, vienlaikus panākot augstu atbilstības līmeni. Mums ir svarīgi būt ne tikai uzraugošai, bet arī atbalstošai iestādei – un šis līdzsvars ir redzams rezultātos.

Īpaši izceļams ir dienesta darbs sabiedrības finansiālās aizsardzības jomā. No Darbinieku prasījumu garantiju fonda 2024. gadā izmaksāti vairāk nekā 2 miljoni eiro 940 darbinieku prasību apmierināšanai – tas ir lielākais atbalsta apjoms pēdējo desmit gadu laikā.

Maksātnespējas procesa vidējais ilgums Latvijā ir samazinājies līdz 1,8 gadiem, maksātnespējas izmaksu attiecība – līdz 0,37 eiro uz vienu atgūto eiro, sasniedzot zemāko līmeni kopš 2016. gada, savukārt kreditoru atgūstamā daļa (*recovery rate*) pieaugusi līdz 0,67 eiro. Šie rādītāji apliecina, ka maksātnespējas instruments aizvien pārliecinošāk kalpo uzņēmējdarbības vides stabilizācijai un sabiedrības uzticības stiprināšanai.

Sasniegtais nebūtu iespējams bez izcila komandas darba un spēcīgas partnerības. Esmu pateicīga katram Maksātnespējas kontroles dienesta darbiniekam par viņu zināšanām, precizitāti un pašizliedzīgu darbu – jūsu profesionalitāte, līdzsvarotā pieeja un gatavība sadarbībai ir būtiska sistēmas stabilitātei un attīstībai. Sirsnīgs paldies arī Tieslietu ministrijai, nevalstiskajām organizācijām, tiesu varai un visiem sadarbības partneriem, kuri ikdienā veido šo sistēmu kopā ar mums.

Skatoties uz 2025. gadu, Maksātnespējas kontroles dienests turpinās stiprināt uzraudzības sistēmu, ieviest digitālos risinājumus un nodrošināt vēl efektīvāku un ērtāku pakalpojumu pieejamību Latvijas iedzīvotājiem. Mūsu mērķis ir būt mūsdienīgai, profesionālai un sabiedrībai atvērta iestādei, kas kalpo kā uzticams balsts tiem, kuri saskaras ar grūtībām, un kā efektīvs instruments ilgtspējīgas un caurspīdīgas uzņēmējdarbības vides nodrošināšanai.

2024

MAKSĀTNESPĒJAS REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI

2 092

aktīvie maksātnespējas procesi

109

aktīvie tiesiskās aizsardzības procesi

uz 31.12.2024.

283

Pasludinātie
JURIDISKĀS PERSONAS
maksātnespējas procesi

no
tiem

49%

"tukšie" procesi

nodrošināto kreditoru
prasījumu atgūšanas radītājs

0.67

€

nenodrošināto kreditoru
prasījumu atgūšanas radītājs

0.16

727

Pasludinātie
FIZISKĀS PERSONAS
maksātnespējas procesi

no
tiem

sekmīgi pabeigti

66%

TIESISKĀS AIZSARDZĪBAS PROCESI (TAP)

137

ierosinātie TAP

pasludnātie TAP un ĀTAP

28

sekmīgi pabeigto TAP (ĀTAP) skaits pret izbeigtajiem TAP (ĀTAP)

11%

DARBINIEKU AIZSARDZĪBA

izmaksātie līdzekļi no darbinieku
prasījumu garantiju fonda

2 197
eiro

vidēji vienam darbiniekam
izmaksāts no garantiju fonda

vidēji darbinieka
iesniegums izskatīts

23

dienās

apmierinātie
darbinieku prasījumi

940

no maksātnespējīgiem
uzņēmumiem

52

ELEKTRONISKĀ MAKSĀTNESPĒJAS UZSKAITES SISTĒMA

810 225

administratoru un TAP
uzraugošo personu **lietvedībā**
reģistrētie dokumenti

EMUS pastāvīgie
lietotāji

210

EMUS e-pakalpojuma
lietotāji

1 141

EMUS reģistrētie
maksātnespējas procesi un
tiesiskās aizsardzības procesi

35 240

UZRAUDZĪBA

sodīto administratoru skaits pret
kopējo administratoru skaitu

19%

21%

"Konsultē
vispirms"

Maksātnespējas kontroles dienests noslēdzis pārbaudi,
izskaidrojot administratoram viņa rīcības nepareizību

38

pie administratīvās
atbildības sauktās personas

ADMINISTRATĪVĀ PĀRKĀPUMA LIETAS

kopējais naudas
soda apmērs

21 285
eiro

1. PAMATINFORMĀCIJA

Maksātnespējas kontroles dienests ir tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Tieslietu ministrs Maksātnespējas kontroles dienesta pārraudzību īsteno ar Tieslietu ministrijas starpniecību.¹

Maksātnespējas kontroles dienests īsteno valsts politiku tiesiskās aizsardzības procesa (turpmāk – TAP) un maksātnespējas procesa jautājumos. Galvenie Maksātnespējas kontroles dienesta uzdevumi ir maksātnespējas procesa administratoru (turpmāk – administrators) un TAP uzraugošo personu uzraudzība², darbinieku prasījumu garantiju fonda (turpmāk – DPGF) turēšana un darbinieku prasījumu apmierināšana, maksātnespējas procesa depozīta (turpmāk – depozīts) administrēšana, kā arī EMUS turēšana un attīstīšana.

Maksātnespējas kontroles dienesta darbības virzieniem atbilst šādas valsts budžeta apakšprogrammas:

Darbības virziens	Budžeta apakšprogrammas nosaukums
Maksātnespējas procesa likumīgas un efektīvas gaitas nodrošināšana	Maksātnespējas procesa pārvaldība
Darbinieku interešu aizsardzība darba devēja maksātnespējas gadījumā	Darbinieku prasījumu garantiju fonds
Maksātnespējas procesa finansējuma nodrošināšana	Maksātnespējas procesa izmaksas

Maksātnespējas kontroles dienesta pārskata gada stratēģiskās prioritātes un to mērķi pārskata gadā ir iekļauti līdzsvarotajā mērķu mērījumu kartē:

Vīzija	Mūsu zināšanās un pieredzē balstīta līderība ir sabiedrības pārliecības pamats par maksātnespēju kā taisnīgu otro iespēju			
Misija	Profesionāla un inovatīva uzraudzības iestāde, kas aizsargā sabiedrības intereses maksātnespējas jomā			
Stratēģiskās prioritātes	1. Tiesiskuma un uzraudzības stiprināšana maksātnespējas jomā	2. Uzticamības un autoritātes celšana iestādei	3. Darba organizēšana iestādē, procesu vienkāršošana un digitalizācija	4. Darbinieku profesionalitāte, izaugsme motivācija
Mērķi	1. Kompetenta un atvērta valsts pārvaldes iestāde, kas būtiski veicina efektīvu maksātnespējas procedūru norisi valsts un sabiedrības interešu labā	2. Moderna valsts pārvaldes iestāde, kura savu funkciju īstenošanai izmanto digitālos rīkus, e-risinājumus	3. Profesionāla valsts pārvaldes iestāde, kurā strādā augsti kvalificēti un uz attīstību vērsti cilvēki	
Rādītāji*	1.1. Palielinājies preventīvo uzraudzības pasākumu, kas vērsti uz atbilstības	2.1. Lietotāju apmierinātība ar EMUS darbību	3.1. Veicināta EMUS e-pakalpojuma lietošana	4.1. Nodarbināto izpratne par MKD misiju, vīziju, vērtībām, prioritātēm un mērķiem

¹ Maksātnespējas kontroles dienesta juridiskais statuss ir nostiprināts: 1) Valsts pārvaldes iekārtas likumā; 2) Maksātnespējas likumā; 3) Likumā "Par darbinieku aizsardzību darba devēja maksātnespējas gadījumā"; 4) Ministru kabineta 2018. gada 4. decembra noteikumos Nr. 757 "Maksātnespējas kontroles dienesta nolikums".

² Papildus Maksātnespējas likumā noteiktajai uzraudzībai no 2021. gada 12. jūlija administratorus Noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma prasību izpildē uzrauga Maksātnespējas kontroles dienests, savukārt no 2024. gada 1. aprīļa Maksātnespējas kontroles dienests īsteno uzraudzību arī atbilstoši Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumā noteiktajai kompetencei.

	panākšanu, īpatsvars			
	1.2. Spēkā atstāto lēmumu skaits uzraudzības ietvaros	2.2. Apmierinātība par MKD darbību katru gadu pieaug	3.2. Palielinās EMUS e-pakalpojuma lietotāju skaits	4.2. Mācību un attīstības pasākumi ir veicinājuši nodarbināto profesionālo izaugsmi un uzlabojuši darba sniegumu
	1.3. Palielinājusies aktuālo MKD sniegto viedokļu pieejamība	2.3. Paātrināta tipveida lēmumu pieņemšana	3.3. Samazināts iesniegumu darbinieku prasījumu apmierināšanai izskatīšanas vidējais ilgums	4.3. Nodarbināto apmierinātība ar darba vidi un kultūru
	1.4. Samazinās ar EMUS ievadīto datu kvalitāti saistītie pārkāpumi	2.4. Veicināta izpratne par maksātnespējas procedūru norisi un būtiskiem jautājumiem maksātnespējas jomā	3.4. Samazināts iesniegumu par depozīta izmaksu izskatīšanas ilgums	4.4. Nodarbināto lojalitāte

* Būtiskākie Maksātnespējas kontroles dienesta darbības stratēģijas 2021.–2025. gadam rādītāji. Rādītāju izpilde 2024. gadā norādīta šī pārskata attiecīgajās nodaļās.

Lai īstenotu stratēģiskos mērķus un sasniegtu izvirzītos rezultātīvos rādītājus, Maksātnespējas kontroles dienests ir īstenojis šā ziņojuma turpmākajās nodaļās minētos pasākumus.

2. MAKSĀTNESPĒJAS KONTROLES DIENESTA FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

Maksātnespējas kontroles dienesta funkciju īstenošanai un uzdevumu³ izpildei tiek novirzīti līdzekļi no pamatbudžeta apakšprogrammas 06.03.00 "Maksātnespējas procesa pārvaldība". Attiecīgās budžeta apakšprogrammas ietvaros Maksātnespējas kontroles dienests nodrošina:

- administratora amata darbības jautājumu risināšanu;
- administratoru un TAP uzraugošo personu uzraudzības pasākumu īstenošanu;
- administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanu;
- darbinieku prasījumu izskatīšanu un darbinieku prasījumu segšanai piešķirto summu izmaksu⁴,
- depozīta iesniegumu izskatīšanu un depozīta izmaksāšanu;
- EMUS attīstību un lietotāju atbalstu;
- sabiedrības īstenošanas pasākumu veikšanu utt.

³ Maksātnespējas likumā, likumā "Par darbinieku aizsardzību darba devēja maksātnespējas gadījumā", Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumā (turpmāk – Novēršanas likums), Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumā (turpmāk – Sankciju likums) noteiktie uzdevumi

⁴ Darbinieku prasījumi likuma noteiktajā apmērā tiek apmierināti no DPGF – pamatbudžeta apakšprogramma 06.04.00 "Darbinieku prasījumu garantijas fonds".

Pamatojoties uz likums "Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam" (turpmāk – Budžeta likums), resursi izdevumu segšanai šajā pamatbudžeta apakšprogrammā tika piešķirti no:

- 1) dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem;
- 2) ieņēmumiem no maksas pakalpojumiem un citiem ieņēmumiem (sniegtajiem maksas pakalpojumiem).

*Pamatbudžeta apakšprogrammas 06.03.00 "Maksātnespējas procesa pārvaldība"
finansējums un tā izlietojums*

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (izpilde – pēc naudas plūsmas), eiro	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā (plāns ar izmaiņām), eiro	izpilde (pēc naudas plūsmas), eiro
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1 860 261	2 086 828	2 073 027
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	1 860 261	2 041 240	2 041 240
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	45 588	31 787
2.	Izdevumi (kopā)	1 860 261	2 086 828	2 024 783
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	1 847 370	2 077 170	2 015 150
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	1 847 370	2 077 170	2 015 150
2.1.1.1.	Atlīdzība	1 643 172	1 876 612	1 842 730
2.1.1.2.	Preces un pakalpojumi	204 198	200 558	172 420
2.1.2.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.2.	Izdevumu kapitālieguldījumiem	12 891	9 658	9 633

2.1. ADMINISTRATORA AMATA DARBĪBA

Atbilstoši maksātnespējas reģistra datiem 2024. gada beigās bija 133 administratori, no kuriem 125 aktīvi darbojās profesijā, savukārt astoņiem administratoriem amata darbība bija ierobežota (t. i., apturēta⁵ vai administrators atstādināts⁶ no amata darbības veikšanas).

2024. gadā ar Maksātnespējas kontroles dienesta direktora lēmumu amata darbība izbeigta 15 administratoriem, no kuriem septiņi administratori atcelti no amata. No minētajiem septiņiem administratoriem seši nepieteicās kvalifikācijas eksāmena kārtošana, savukārt vienam administratoram ir atteikts kārtot kvalifikācijas eksāmenu. Administratoru kvalifikācijas eksāmens ir obligāts pārbaudījums, kuru administrators kārtot reizi piecos gados, lai pierādītu, ka viņam joprojām ir vajadzīgās zināšanas un prasmes. Tāpat astoņi administratori ir atbrīvoti no amata pēc paša vēlēšanās.

2024. gadā Maksātnespējas kontroles dienests atbilstoši Maksātnespējas likuma prasībām organizēja divus administratora kvalifikācijas eksāmenus:

- 25. aprīlī – eksāmenu kārtoja 53 administratori. Eksāmenu sekmīgi nokārtoja 50, savukārt trīs administratori to nenokārtoja.

⁵ Administratora amata darbības apturēšana nozīmē, ka administrators uz noteiktu laiku pēc paša administratora lūguma nepilda savus pienākumus, piemēram, ja administrators strādā valsts vai pašvaldības iestādē, ir ilgstoši slims, atrodas grūtniecības, dzemdību vai bērna kopšanas atvaļinājumā, vai arī citos pamatotos gadījumos.

⁶ Atstādināšana no administratora amata nozīmē, ka administratoram ar Maksātnespējas kontroles dienesta direktora lēmumu uz laiku ir aizliegts pildīt amata pienākumus, ja administrators, piemēram, ir aizdomās turētais vai apsūdzētais krimināllietā. Atstādināšana notiek, lai aizsargātu valsts vai citu cilvēku intereses.

- 16. oktobrī – eksāmenu kārtoja 77 administratori. Eksāmenu sekmīgi nokārtoja 74 administratori, savukārt trīs administratori nenokārtoja.

2.2. ADMINISTRATORU UN TAP UZRAUGOŠO PERSONU UZRAUDZĪBA

Maksātnespējas kontroles dienesta īstenotās uzraudzības mērķis ir panākt administratora un TAP uzraugošās personas rīcības atbilstību normatīvo aktu prasībām, un novērst to, ka maksātnespējas procesi tiek izmantoti noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā un terorisma un proliferācijas finansēšanā, kā arī starptautisko un nacionālo sankciju apiešanā un pārkāpšanā, tādējādi veicinot maksātnespējas procedūru tiesiskumu un efektivitāti un, secīgi, sekmējot pievilcīgas uzņēmējdarbības vides veidošanu un investīciju piesaisti. Īstenojot uzraudzības funkciju, Maksātnespējas kontroles dienests nodrošina kreditoru interešu aizsardzību, izvērtējot maksātnespējas procesa norises un administratora rīcības likumību, identificējot iespējamus pārkāpumus un novēršot negodprātīgu rīcību, tādējādi veicinot godīgu un caurspīdīgu maksātnespējas procesu. 2024. gadā tikai padziļināto pārbaužu ietvaros pārbaudītajos maksātnespējas procesos atzīto kreditoru prasījumu kopsumma sasniedza 55,6 miljonus eiro.

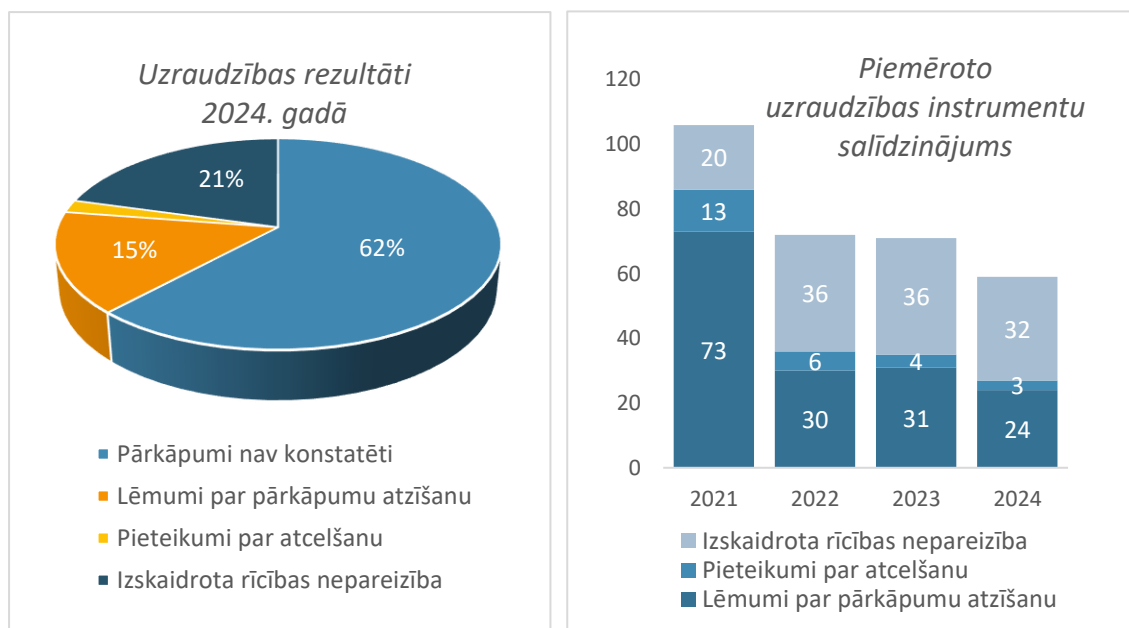
2.2.1. UZRAUDZĪBA SASKAŅĀ AR MAKSĀTNESPĒJAS LIKUMU

Veicot uzraudzību, 2024. gadā Maksātnespējas kontroles dienests pārkāpumus konstatējis 19 % no visiem administratoriem. Salīdzinājumā ar 2023. gadu šis rādītājs ir samazinājies par 5 %, kad pārkāpumi tika konstatēti 24 % administratoriem. Maksātnespējas kontroles dienests īsteno riskos balstītu uzraudzību un preventīvus pasākumus, kuru ietekme novērojama uzraudzības rezultātos – būtiski pārkāpumi vai ļaunprātīga pilnvaru izmantošana tika konstatēta tikai atsevišķos gadījumos. Pārkāpumu skaita samazinājums ir saistīts arī ar iestādes īstenoto plānveida uzraudzību, kā arī "Konsultē vispirms" principa piemērošanu. Princips "Konsultē vispirms" tiek īstenots, izstrādājot informatīvos materiālus, apkārtrakstus, vadot informatīvos pasākumus⁷. Tāpat, sākot ar 2024. gada 1. maiju, Maksātnespējas kontroles dienests savā tīmekļa vietnē publicē Maksātnespējas kontroles dienesta un disciplinārlietu komisijas pieņemtos lēmumus, kuros vērtēta administratoru un TAP uzraugošo personu rīcība. Lēmumu publiskošanas mērķis ir informēt sabiedrību par aktuālo praksi administratoru un TAP uzraugošo personu uzraudzības un disciplinārpārkāpumu lietās, veicināt kopējas izpratnes un vienotas maksātnespējas nozari regulējošo normatīvo aktu piemērošanas prakses veidošanu, administratora kā valsts amatpersonas rīcības atklātumu un Maksātnespējas kontroles dienesta darbības caurskatāmību.

Kopumā 2024. gadā Maksātnespējas kontroles dienests ir veicis 155 plānveida un ārpusplāna pārbaudes. 96 pārbaudes noslēgtas, nekonstatējot tajās pārkāpumus, 24 pārbaudes noslēgtas, sagatavojot lēmumu par pārkāpumu konstatēšanu administratora vai TAP uzraugošo personu rīcībā, trīs pārbaudes noslēgtas ar pieteikumu iesniegšanu tiesā. Maksātnespējas kontroles dienests ar pieteikumu ierosina tiesai izvērtēt jautājumu par administratora vai TAP uzraugošās personas atcelšanu, ja procesā pieļauti būtiski normatīvo aktu pārkāpumi, kas rada kaitējumu procesā iesaistītām pusēm un tie nav savienojami ar turpmāku pienākumu pildīšanu maksātnespējas procesā vai TAP. Tāpat 2024. gadā, ievērojot "Konsultē vispirms" principu, Maksātnespējas kontroles dienests turpināja pārbaužu ietvaros piemērot preventīva rakstura uzraudzības instrumentu – rīcības nepareizības izskaidrošanu. Kopumā 2024. gadā Maksātnespējas kontroles dienests ir izmantojis šo instrumentu 32 reizes.

⁷ Informācija par Maksātnespējas kontroles dienesta informatīvajiem pasākumiem ir pieejama pārskata sadaļā "Komunikācija ar sabiedrību"

2.2.1.1. PLĀNOTĀ (RISKOS BALSTĪTĀ) UZRAUDZĪBA

No minētajām 155 pārbaudēm, kas tika veiktas 2024. gadā, uzraudzības pasākumu sadalījums pēc to veida bija šāds:

- 18 klātienēs padziļinātās pārbaudes administratoru prakses vietās;
- 18 neklātienēs padziļinātās pārbaudes par administratoru rīcību juridisko personu maksātnespējas procesos;
- 87 neklātienēs tematiskās pārbaudes, kurās tika pārbaudīts kāds konkrēts maksātnespējas procesa vai TAP norises aspekts;
- 32 pārbaudes, kuru uzsākšanas pamats ir informācijas saņemšana no procesā iesaistītajām vai trešajām personām.

Papildus minētajām tematiskajām pārbaudēm, Maksātnespējas kontroles dienests ir veicis arī neklātienēs horizontālās pārbaudes, kuru ietvaros pārbaudīts:

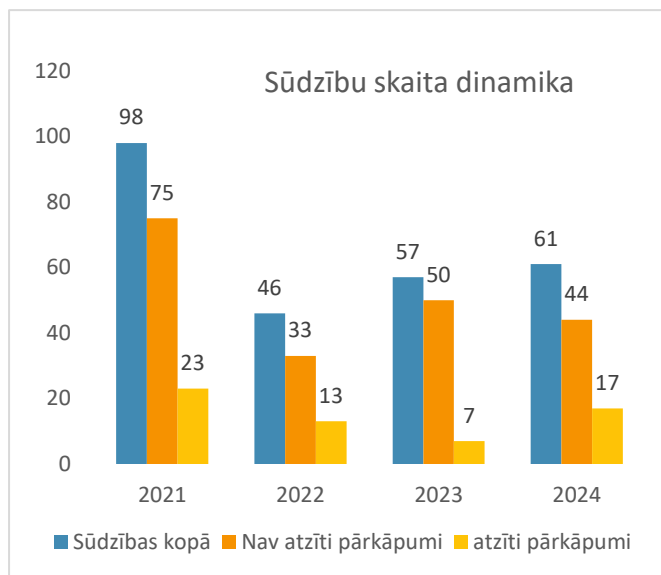
- vai administratori EMUS ir ievadījuši informāciju par savu civiltiesisko apdrošināšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Pārbaudes ietvaros ir pārbaudīti 136 administratori;
- vai EMUS procesa kartiņā ir ievadīti dati, kas nepieciešami maksātnespējas nozares rezultatīvo rādītāju aprēķinam (atzītie kreditoru prasījumi, segtie kreditoru prasījumi, iegūtā naudas līdzekļi, izmaksas). Pārbaudes ietvaros pārbaudīts 141 maksātnespējas process.

2024. gadā ir samazinājies plānveida uzraudzības pasākumu ietvaros administratoru rīcībā konstatēto pārkāpumu skaits. Maksātnespējas kontroles dienests, veicot pārbaudes, ir pieņēmis 14 lēmumus par pārkāpumu atzīšanu administratoru rīcībā, kopumā atzīstot 48 pārkāpumus. Pēc Maksātnespējas kontroles dienesta iniciatīvas par normatīvo aktu pārkāpumiem no konkrēta maksātnespējas procesa atcelti divi administratori. Divos gadījumos Maksātnespējas kontroles dienests ir vērsies Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā, konstatējot noziedzīga nodarījuma pazīmes. Savukārt 30 pārbaudes noslēgtas ar rīcības nepareizības izskaidrošanu administratoriem.

2024. gadā visbiežāk tika konstatēti pārkāpumi, kas saistīti ar informācijas nesniegšanu procesā iesaistītajām personām, nepilnīgu datu un dokumentu ievadi EMUS, kreditoru prasījumu izvērtēšanu un darījumu izvērtēšanu.

2.2.1.2. SŪDZĪBU IZSKATĪŠANA

Sūdzība par administratora vai TAP uzraugošās personas rīcību ir būtisks tiesību aizsardzības instruments kreditoriem maksātnespējas procesā.

Salīdzinot 2024. gada un 2023. gada sūdzību izskatīšanas statistikas datus, novērojams gan iesniegto sūdzību, gan atzīto pārkāpumu skaita pieaugums. Minētais daļēji skaidrojams ar to, ka vēl joprojām ir vērojama tendence iesniegt vairākas sūdzības par vienu administratoru viena maksātnespējas procesa ietvaros. Turklāt daļa izskatāmo sūdzību ir par aizvien juridiski sarežģītākām (nestandarta) situācijām, līdz ar to nepieciešama Maksātnespējas kontroles dienesta iesaiste.

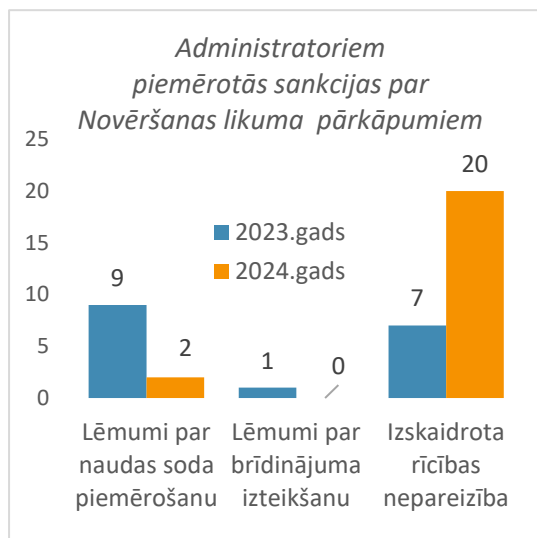
Izvērtējot sūdzībās izteikto pretenziju būtību, secināms, ka maksātnespējas procesā iesaistītās personas visbiežāk sūdzas par tādu administratora rīcību, kas saistīta ar informācijas par maksātnespējas procesa norisi nesniegšanu vai tās nepilnīgu sniegšanu, ar kreditoru prasījumu neizvērtēšanu, kā arī ar parādnieka mantas neapzināšanu, neatgūšanu un nepamatotu atsavināšanu. Savukārt vērtējot administratoru rīcībā konstatēto pārkāpumu raksturu, secināms, ka visbiežāk Maksātnespējas kontroles dienests konstatēja pārkāpumus administratoru rīcībā saistībā ar parādnieka mantas apzināšanu/pārņemšanu/inventarizāciju, kreditoru prasījumu izvērtēšanu, atbildes nesniegšanu maksātnespējas procesā iesaistītajām personām, maksātnespējas procesa izmaksu aprēķināšanu un segšanu, kā arī saistībā ar darījumu izvērtēšanu.

Piemērs: Izvērtējot sūdzību par administratora rīcību saistībā ar informācijas sniegšanu, tika konstatēts, ka administrators lēmuma par sūdzību pieņemšanas brīdī vēl aizvien sūdzības iesniedzējam nav sniedzis atbildi uz sūdzības iesniedzēja informācijas pieprasījumiem par parādnieka maksātnespējas procesa norisi. Līdz ar to secināts, ka administrators nav ievērojis Maksātnespējas likuma 6. panta 7. punkta, 26. panta otrās daļas un trešās daļas 2. punkta prasības. Ar lēmumu administratoram uzlikts tiesiskais pienākums nekavējoties sniegt atbildi sūdzības iesniedzējam, informējot par parādnieka maksātnespējas procesa norisi.

Maksātnespējas kontroles dienests, izvērtējot 2024. gadā saņemtās sūdzības, vienā gadījumā administratora rīcībā konstatēja būtiskus pārkāpumus, kā rezultātā tiesā tika iesniegts pieteikums par administratora atcelšanu no pienākumu pildīšanas konkrētajā maksātnespējas procesā.

2.2.1.3. UZRAUDZĪBA SASKAŅĀ AR NOVĒRŠANAS LIKUMU UN SANKCIJU LIKUMU

Noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas novēršana un sankciju kontrole ir būtiska, lai aizsargātu valsts finanšu sistēmas integritāti, stiprinātu sabiedrības uzticību tiesiskumam un nodrošinātu starptautisko drošības prasību ievērošanu. Administratoriem nodrošinot Novēršanas likuma un Sankciju likuma prasību izpildi, bet Maksātnespējas kontroles dienestam, veicot šo prasību izpildes kontroli, tiek veicināta šo mērķu sasniegšana.

Maksātnespējas kontroles dienests uzraudzības ietvaros saskaņā ar Novēršanas likumu 2024. gadā ir veicis 27 pārbaudes. 22 pārbaudes tika veiktas kā neklātienes pārbaudes un piecas kā klātienes pārbaudes. Lai nodrošinātu prasību izpildi Maksātnespējas kontroles dienests īsteno ne tikai kontroli, bet arī veic skaidrojošo darbu. Tāpat administratora darbības atvieglošanai Maksātnespējas kontroles dienests ir nodrošinājis iespēju administratoriem veikt pārbaudi sankciju sarakstos centralizēti, administratoru darba vidē – EMUS.

Konstatētie pārkāpumi, kuru rezultātā tika iesniegts ierosinājums par sankciju piemērošanu administratoram:

- 1) nav veikta klienta identifikācija;
- 2) nav veikta klienta naudas līdzekļu izcelsmes pārbaude;
- 3) novēloti un nepilnīgi veikta klienta pārbaude sankciju sarakstos;
- 4) novēloti veikta klienta izpēte.

Biežāk konstatētie trūkumi, kuri pieļauj administratoram izskaidrot rīcības nepareizību un dot termiņu pieļauto neatbilstību novēršanai:

- 1) trūkumi iekšējās kontroles sistēmas un profesionālas darbības riska novērtējumā;
- 2) iekšējās kontroles sistēmas un profesionālas darbības riska novērtējuma savlaicīga neaktualizēšana;
- 3) trūkumi klienta riska novērtējuma procedūrā;
- 4) klienta izpētes dokumentēšanas trūkumi;
- 5) atsevišķas klientu izpētes ietvaros paredzētās darbības veiktas novēloti.

Piemērs: *Saistībā ar fizisko personu identifikācijas trūkumiem pārbaudē konstatēts šāds gadījums. Administrators pārdeva fiziskajai personai parādnieka mantu, identificējot pircēju un tiekoties ar viņu klātienē. Administrators nebija dokumentējis klātienes identifikācijas procesā veicamās darbības, t. i., nebija ieguvis personas apliecināša dokumenta kopiju un nebija ieguvis izdrukā par personas apliecināšā dokumenta pārbaudi nederīgo dokumentu reģistrā.*

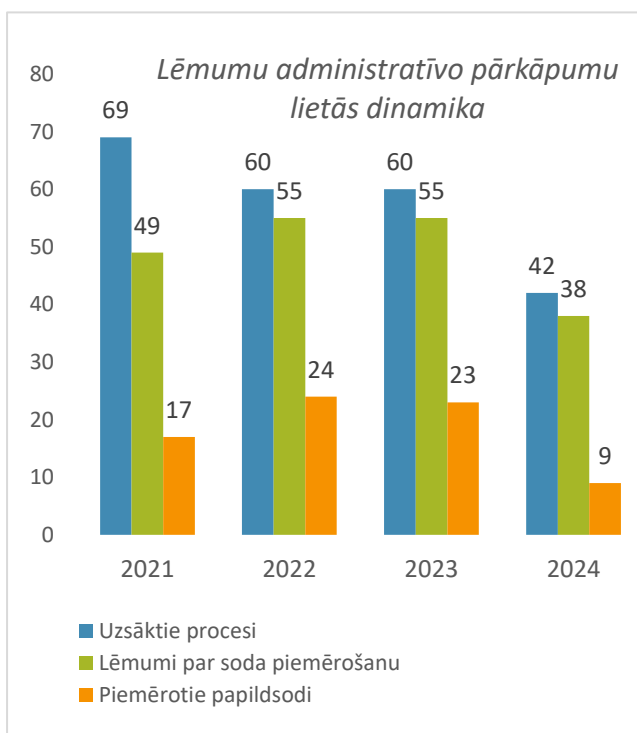
Salīdzinot ar 2023. gadu, ir vērojams sankciju piemērošanas gadījumu skaita samazinājums. 2024. gadā Maksātnespējas kontroles dienests, patstāvīgi konstatējot administratora pieļauto Novēršanas likuma pārkāpumu, sankcijas par Novēršanas likuma pārkāpumiem piemēroja diviem administratoriem 400 eiro apmērā (kopējais piemērotās soda naudas apmērs).

Stratēģijas rādītāju izpilde par veikto uzraudzību 2024. gadā

Rādītāja nosaukums	Plānotā rādītāja vērtība 2025. gadā	Izpilde 2024. gadā
1.1. Palielinājies preventīvo uzraudzības pasākumu, kas vērsti uz atbilstības panākšanu, īpatsvars	50 % uzraudzība (Maksātnespējas likums) 50 % uzraudzība (Novēršanas likums)	57 % uzraudzība (Maksātnespējas likums) 83 % uzraudzība (Novēršanas likums)
1.2. Spēkā atstāto lēmumu skaits uzraudzības ietvaros	90 %	96 %
1.3. Palielinājusies aktuālo MKD sniegto viedokļu pieejamība	80 %	100 %
Rādītāja nosaukums	Plānotā rādītāja vērtība 2024. gadā	Izpilde 2024. gadā
1.4. Samazinās ar EMUS ievadīto datu kvalitāti saistītie pārkāpumi	≤ 13 % gadījumu pēc pārbaudes nosūtīta vēstule par datu nesakrītību	32 % gadījumu pēc pārbaudes nosūtīta vēstule par datu nesakrītību

2.3. ADMINISTRATĪVO PĀRKĀPUMU LIETU IZSKATĪŠANA

Veicot administratīvā pārkāpuma procesu par maksātnespējas procesa un TAP noteikumu pārkāpšanu, Maksātnespējas kontroles dienests 2024. gadā uzsācis 42 administratīvā pārkāpuma procesus un pie administratīvās atbildības saucis 38 fiziskās personas, deviņām no tām piemērots arī papildsods – aizliegums ieņemt noteiktus amatus komercsabiedrībās.

Salīdzinājumā ar 2023. gadu iepriekš minētie dati 2024. gadā ir samazinājušies, proti, 2023. gadā uzsākti 60 administratīvā pārkāpuma procesi. Visi 2024. gadā uzsāktie administratīvā pārkāpuma procesi bijuši pret parādnieka pārstāvi juridiskās personas maksātnespējas procesā. Pie atbildības sauktas 55 fiziskās personas, no kurām 23 piemērots papildsods, lai uz noteiktu laiku izslēgtu no komercietiskās aprites negodprātīgas personas. Izskatītajās lietās vērojama tendence komercsabiedrību valdes locekļiem apzināti izvairīties no atbildības par dokumentu nenodošanu un secīgi komersantam nodarītajiem zaudējumiem (gan administratīvi tiesiskās, gan civiltiesiskās) ar dažādiem juridiskiem risinājumiem.

Administratīvā pārkāpuma procesa ietvaros 2024. gadā samazinājies Maksātnespējas kontroles dienesta uzliktā naudas soda apmērs – 21 285 eiro, 2023. gadā tie bija 33 890 eiro, taču palielinājies iekasētā naudas soda apmērs – 14 543 eiro, 2023. gadā tie bija 11 415 eiro. Tāpat samazinājies vidējais vienai personai piemērotais naudas soda apmērs, un tas ir 560 eiro, 2023. gadā tie bija 616 eiro. Nosakot naudas soda apmēru, Maksātnespējas kontroles dienests ņem vērā vairākus apstākļus, piemēram, vai persona pārkāpumu ir novērsusi, vai sadarbojas ar administratoru un iestādi, vai tai ir mantisko stāvokli ietekmējoši apstākļi utt.

Maksātnespējas kontroles dienesta direktore kā augstāka amatpersona Administratīvās atbildības likuma izpratnē 2024. gadā, izskatot sūdzības par Maksātnespējas kontroles dienesta amatpersonu pieņemtajiem lēmumiem administratīvo pārkāpumu lietās, ir pieņēmusi sešus lēmumus. No tiem trīs gadījumos sūdzība tika atzīta par neiesniegtu, tā kā tika nokavēts sūdzības iesniegšanas termiņš, divos gadījumos sūdzība tika noraidīta un vienā gadījumā Maksātnespējas kontroles dienests ir grozījis sākotnēji uzlikto administratīvo sodu.

Savukārt 2023. gadā izskatot sūdzības, ir pieņemti pieci lēmumi, vienā gadījumā grozot sākotnēji uzlikto administratīvo sodu. Kopumā sūdzību skaita samazināšanās ir daļēji saistīta ar pakāpenisku tiesu prakses nostiprināšanos, nodrošinot iespēju sagatavot uz tiesu praksi balstītus lēmumus, tādējādi samazinot sūdzības iesniedzēju izredzes panākt lēmumu atcelšanu vai grozīšanu.

No 2024. gadā Maksātnespējas kontroles dienesta augstākas amatpersonas pieņemtajiem sešiem lēmumiem trīs lēmumi ir pārsūdzēti tiesā. Tāpat arī no 2023. gadā pieņemtajiem pieciem lēmumiem tiesā bija pārsūdzēti trīs lēmumi. Par Maksātnespējas kontroles dienesta pieņemtajiem lēmumiem administratīvo pārkāpumu lietās (tajā skaitā par lēmumiem, kas pieņemti pirms 2024. gada) tiesas 2024. gadā ir pieņēmušas četrus nolēmumus – tāpat kā 2023. gadā. Ar tiesu 2024. gadā pieņemtajiem nolēmumiem nav grozīts un nav atcelts neviens Maksātnespējas kontroles dienesta lēmums.

2.4. DARBINIEKU PRASĪJUMU IZSKATĪŠANA UN DARBINIEKU PRASĪJUMU SEGŠANAI PIEŠĶIRTO SUMMU IZMAKSA

Saskaņā ar likumu "Par darbinieku aizsardzību darba devēja maksātnespējas gadījumā" Maksātnespējas kontroles dienests apmierina darbinieku prasījumus no DPGF līdzekļiem - pamatbudžeta apakšprogrammas 06.04.00 "Darbinieku prasījumu garantiju fonds". Darbinieku prasījumu garantijas fonda līdzekļus veido uzņēmējdarbības riska valsts nodevas daļa un regresa kārtībā atgūtie finanšu līdzekļi.

Pamatbudžeta apakšprogrammas 06.04.00 "Darbinieku prasījumu garantiju fonds" finansējums un tā izlietojums

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (izpilde – pēc naudas plūsmas), eiro	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā (plāns ar izmaiņām), eiro	izpilde (pēc naudas plūsmas), eiro
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	2 607 033	2 173 014	2 485 520
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	0	0	0
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	2 607 033	2 173 014	2 485 520
2.	Izdevumi (kopā)	1 269 471	3 381 625	2 073 192
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	1 269 471	3 381 625	2 073 192
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	531 259	1 437 766	838 496
2.1.1.1.	Atlīdzība	0	0	0
2.1.1.2.	Preces un pakalpojumi	531 259	1 437 766	838 496
2.1.2.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	738 212	1 943 859	1 234 696

2024. gadā no DPGF kopā izmaksāti naudas līdzekļi 2 073 192 eiro apmērā, kas ir lielākais no DPGF izmaksātais līdzekļu apjoms pēdējo desmit gadu laikā, kopš 2014. gada:

- 1) 1 226 250 eiro apmērā pārskaitīti uz maksātnespējīgā darba devēja darbinieku kontiem;
- 2) 838 496 eiro apmērā pārskaitīti vienotajā nodokļu kontā;

3) 6 591 eiro apmērā segta administratora atlīdzība par 338 darbiniekiem, kuriem segti darbinieku prasījumi no DPGF (19,50 eiro par katru darbinieku);

4) 1 855 eiro apmērā segti naudas līdzekļi maksātnespējas procesa izmaksu segšanai gadījumos, kad maksātnespējas procesa pieteikumu ir iesniedzis darbinieks, kurš atbrīvots no maksātnespējas procesa depozīta iemaksas.

2024. gadā no DPGF izmaksāti naudas līdzekļi 52 maksātnespējīgo uzņēmumu 940 darbinieku prasījumu apmierināšanai, salīdzinājumā ar 2023. gadu darbinieku skaits palielinājies par 34 %. Vidējā viena darbinieka prasījumu segšanai piešķirtā summa 2024. gadā bija 2 197 eiro, salīdzinājumā ar 2023. gadu šī summa ir palielinājusies par 22 %.

Vidējais darbinieku prasījumu apmierināšanas iesnieguma izskatīšanas termiņš (attiecīgi arī naudas ieskaitīšana darbinieka kontā pēc lēmuma pieņemšanas) ir atkarīgs no parādnieka darba devēja nodoto dokumentu kvalitātes un no informācijas, kas pieejama administratora rīcībā. 2024. gadā iesniegumi par darbinieku prasījumu apmierināšanu tika izskatīti vidēji 23 dienu laikā.

Rādītāju par DPGF izlietojumu dinamika

Rādītājs	No DPGF izmaksātie naudas līdzekļi*, eiro	Apmierināto darbinieku skaits	Atgūto naudas līdzekļu apmērs, eiro	Vidējā segtā bruto summa 1 darbiniekam**, eiro	Vidējais iesnieguma*** izskatīšanas termiņš, dienas
2024.gads	2 073 192	940	502 506	2 197	23
2023.gads	1 269 471	699	617 107	1 805	19
2022.gads	1 361 582	737	408 142	1 842	24
2021.gads	589 526	421	413 627	1 359	47

*t. sk. administratoru atlīdzība un depozīts;

** t. sk. VSAOI darba devēja likmes daļa;

*** par darbinieku prasījumu apmierināšanu.

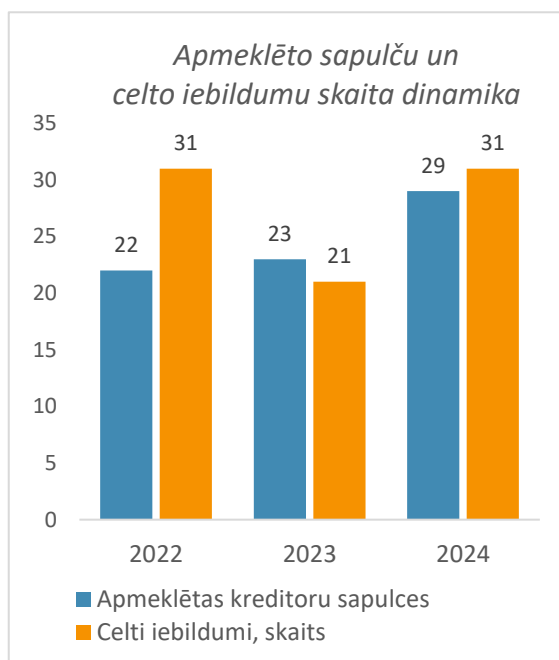
Lielākie darba devēji, kuru darbinieku prasījumus 2024. gadā sedzis Maksātnespējas kontroles dienests:

Lielākie maksātnespējīgie darba devēji	Darbinieku skaits	Izmaksātā summa, eiro
MAS "CEĻU PĀRVALDE"	343	809 056
MSIA "OSTAS CELTNIKS"	125	330 493
MSIA "FORTA PREFAB"	92	276 404
MSIA "AURORA BALTIKA"	49	89 809
MAS "ARTA - F"	42	73 984

2024. gada 1. jūlijā stājās spēkā grozījumi Maksātnespējas likuma 73. panta četri prim daļā, kas nosaka, ka tiek apvienots kreditoru prasījums ar darbinieku prasījumu, līdz ar to visu nepieciešamo informāciju darbiniekam ir iespējams iesniegt vienkopus, jau uzreiz papildus kreditora prasījumā norādāmajai informācijai jāsniedz arī tās ziņas, kas līdz šim bija jānorāda tikai darbinieku prasījumu veidlapā.

Kreditora prasījums būs arī darbinieka prasījums un pats par sevi dos tiesības uz darbinieka prasījumu apmierināšanu no DPGF līdzekļiem, atbrīvojot darbinieku no divu dokumentu aizpildīšanas sloga.

Īstenojot Maksātnespējas kontroles dienesta kreditora prasījuma tiesības attiecībā uz Maksātnespējas kontroles dienesta piešķirto naudas līdzekļu atmaksāšanu, kas izmaksāti no darbinieku prasījumu garantiju fonda līdzekļiem darbinieku prasījumu apmierināšanai, Maksātnespējas kontroles dienests 2024. gadā apmeklējis 29 kreditoru sapulces. Veicot saņemto dokumentu pārbaudi, Maksātnespējas kontroles dienestam kā kreditoram 2024. gadā 31 reizi bija pamats celt iebildumus juridiskās personas maksātnespējas procesā par maksātnespējas procesā nozīmīgiem jautājumiem (izmaksu sarakstu un kreditoru prasījumu segšanas plānu, par mantas pārdošanas plānu un tā grozījumiem, kreditoru prasījumu segšanas plāna izpildi, TAP pasākumu plānu, kā arī par paziņojumiem, kas tiek ziņoti saskaņā ar Maksātnespējas likuma 81. pantu, t. sk., par nodomu noslēgt izlīgumu, par debitoru parādu norakstīšanu vai cedēšanu u. c.) lai nodrošinātu efektīvu un likumīgu maksātnespējas procesu.

Maksātnespējas kontroles dienests 2024. gadā apmeklējis 29 kreditoru sapulces. Veicot saņemto dokumentu pārbaudi, Maksātnespējas kontroles dienestam kā kreditoram 2024. gadā 31 reizi bija pamats celt iebildumus juridiskās personas maksātnespējas procesā par maksātnespējas procesā nozīmīgiem jautājumiem (izmaksu sarakstu un kreditoru prasījumu segšanas plānu, par mantas pārdošanas plānu un tā grozījumiem, kreditoru prasījumu segšanas plāna izpildi, TAP pasākumu plānu, kā arī par paziņojumiem, kas tiek ziņoti saskaņā ar Maksātnespējas likuma 81. pantu, t. sk., par nodomu noslēgt izlīgumu, par debitoru parādu norakstīšanu vai cedēšanu u. c.) lai nodrošinātu efektīvu un likumīgu maksātnespējas procesu.

Ņemot vērā to, ka uz izmaksu no DPGF var pretendēt arī tie darbinieki, kuru darba devējam ir pasludināts fiziskās personas (tai skaitā saimnieciskās darbības veicēja) maksātnespējas process, kas uzsākts pēc 2023. gada 14. septembra, kreditoru tiesību īstenošana tiek veikta arī fiziskās personas maksātnespējas procesos. 2024. gadā Maksātnespējas kontroles dienests uzsāka īstenot kreditoru tiesības vienā fiziskās personas maksātnespējas procesā.

Maksātnespējas procesa gaitā administratori atguva un atpakaļ valsts budžetā ieskaitīja naudas līdzekļus 502 506 eiro apmērā. DPGF izpilde 2024. gadā bija 61 % no 2024. gadā plānotā (kopējā plānotā izdevumu summa ir 3 381 625 eiro).

2.5. DEPOZĪTA IESNIEGUMU IZSKATĪŠANA UN DEPOZĪTA IZMAKSĀŠANA

Maksātnespējas process tiek finansēts no iemaksātā maksātnespējas procesa depozīta, kura izmaksu veic, pamatojoties uz Maksātnespējas kontroles dienesta pieņemto lēmumu. Maksātnespējas kontroles dienests 2024. gadā pieņēmis 284 lēmumus par juridiskās personas maksātnespējas procesa depozīta izmaksu par kopējo summu 344 324 eiro, no tiem vienkāršotās procedūras ietvaros pieņemti 159 lēmumi par kopējo summu 213 980 eiro apmērā un 1 429 lēmumi par fiziskās personas maksātnespējas procesa depozīta izmaksu par kopējo summu 973 080 eiro, no tiem vienkāršotās procedūras ietvaros pieņemti 1 262 lēmumi par kopējo summu 864 eiro.

Ja maksātnespējas procesa administrators vai kreditors nokavē iesniegumu par depozīta izmaksu iesniegšanas termiņus vai, ja juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikums ir bijis nepamatots vai apzināti nepatiess, Maksātnespējas kontroles dienests pārskaita depozītu valsts budžeta ieņēmumos. 2024. gadā valsts budžeta ieņēmumos pārskaitīti juridiskās personas maksātnespējas procesa depozīti 63 133 eiro apmērā.

Dati par depozītu dinamiku

Rādītājs	Pieņemtie lēmumi par JP un FP maksātnespējas depozīta izmaksu	Pieņemto lēmumu par JP un FP maksātnespējas depozīta izmaksu, summa, eiro	Vidējais iesnieguma par JP un FP maksātnespējas depozīta izmaksu izskatīšanas termiņš, dienas	JP maksātnespējas procesa depozīta pārskaitīšana valsts budžeta ieņēmumos, summa
2024.gads	1 713	1 317 404	3	63 133
2023.gads	1 797	1 157 365	3	119 616
2022.gads	1 871	1 109 900	3	52 506
2021.gads	2 065	1 131 885	3	52 286

Stratēģijas rādītāju izpilde par darbinieku prasījumu apmierināšanu un depozīta izmaksu 2024. gadā

Rādītāja nosaukums	Plānotā rādītāja vērtība 2025. gadā	Izpilde 2024. gadā
3.3. Samazināts iesniegumu darbinieku prasījumu apmierināšanai izskatīšanas vidējais ilgums	Vidēji 35 dienu laikā	Vidēji 23 dienu laikā
3.4. Samazināts iesniegumu par depozīta izmaksu izskatīšanas ilgums	Vidēji 10 dienu laikā	Vidēji 3 dienu laikā

2.6. MAKSĀTNESPĒJAS PROCESA IZMAKSU ADMINISTRĒŠANA

Saskaņā ar informatīvo ziņojumu (2021. gada 26. oktobris) par juridisko personu maksātnespējas procesu dokumentu nodošanu arhīvā bez maksas izdevumus, kas Latvijas Nacionālajam arhīvam rodas, nodot glabāšanai valsts arhīvam parādnieka dokumentus, paredzēts kompensēt ar ikgadēju Maksātnespējas kontroles dienesta transferta maksājumu. Šis maksājums tiek veikts no pamatbudžeta apakšprogrammas 06.05.00 "Maksātnespējas procesa izmaksas". 2024. gada pieejamie resursi izdevumu segšanai šajā budžeta apakšprogrammā tika piešķirti no iepriekšējo gadu atlikuma izmantošanas un regresa kārtībā atgūtajiem finanšu līdzekļiem.

Pamatbudžeta apakšprogrammas 06.05.00 "Maksātnespējas procesa izmaksas" finansējums un tā izlietojums

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (izpilde – pēc naudas plūsmas), eiro	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā (plāns ar izmaiņām), eiro	izpilde (pēc naudas plūsmas), eiro
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	0	50	356
1.1.	Dotācijas	0	0	0
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	50	356
2.	Izdevumi (kopā)	0	101 422	0
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	0	101 422	0
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	0	0	0
2.1.1.1.	Atlīdzība	0	0	0
2.1.2.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	1 422	0
2.1.3.	Transferta pārskaitījums	0	100 000	0

2022. gadā tika veikts pirmais transferta maksājums 100 000 eiro apmērā. Tā kā uz 2024. gadu no šīs summas bija palikuši 60 900 eiro, 2024. gadā jauns transferta maksājums netika veikts. Aprēķinos jau tika izmantoti 2024. gada 9. janvāra informatīvajā ziņojumā norādītie izcenjumi. Uz 2025. gada 1. janvāri transferta atlikums ir 27 196 eiro.

2.7. EMUS ATTĪSTĪBA UN LIETOTĀJU ATBALSTS

Viena no Maksātnespējas kontroles dienesta darbības stratēģijā 2021.–2025. gadam izvirzītajām prioritātēm ir procesu digitalizācija, līdz ar to viens no iestādes uzdevumiem 2024. gadā ir bijis EMUS uzturēšana, pilnveidošana un attīstība.

2024. gadā veiktie uzlabojumi ir vērsti uz datu kvalitātes paaugstināšanu, drošu un pārskatāmu e-pastu izsūtīšanas risinājuma izmantošanu, pielāgošanu normatīvo aktu izmaiņām un lietotāju ērtību uzlabošanu, īpaši attiecībā uz maksātnespējas procesa izmaksu sadaļas lietojamību.

Lai EMUS būtu efektīvs un ilgtspējīgs rīks, izveidota darba grupa, kas koncentrēsies uz EMUS pilnveidošanu, inovatīvu risinājumu izstrādi un lietotāju vajadzību apzināšanu.

Stratēģijas rādītāju izpilde par EMUS 2024. gadā

Rādītāja nosaukums	Plānotā rādītāja vērtība 2025. gadā	Izpilde 2024. gadā
2.1. Lietotāju apmierinātība ar EMUS darbību	80 %	81 %
3.1. Veicināta EMUS e-pakalpojuma lietošana	4 informatīvie pasākumi* gadā	4 informatīvie pasākumi

Rādītāja nosaukums	Plānotā rādītāja vērtība 2024. gadā	Izpilde 2024. gadā
3.2. Palielinās EMUS e-pakalpojuma lietotāju skaits	1 541 lietotāji 4 055 sesijas	1 142 lietotāji 3 601 sesijas

* Ietver gan organizētos informatīvos pasākumus, gan sagatavotus informatīvos materiālus un ievietotās publikācijas sociālo tīklu kontos, ar mērķi popularizēt EMUS e-pakalpojumu un veicināt tā lietošanu.

2.8. MAKSĀTNESPĒJAS KONTROLES DIENESTA SNIEGTIE PAKALPOJUMI, UZLABOJUMI PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBAS UN KVALITĀTES NODROŠINĀŠANĀ

Pakalpojumu vides pilnveides īstenošanai 2024. gadā izveidots un ar Ministru kabineta 2024. gada 4. jūnija rīkojumu Nr. 444 apstiprināts "Pakalpojumu vides pilnveides plāns 2024. – 2027. gadam" (turpmāk – Pilnveides plāns) un tostarp tā 2. pielikums "Darba plāns".

Pakalpojumu pārvaldības mērķis: "Apmierināti pakalpojumu saņēmēji", savukārt pilnveides plāna īstenošanas mērķis: "Pilnvērtīgi nodrošināta pakalpojumu pārvaldība". Darba plāns paredz ar pakalpojumu pārvaldību saistītus pasākumus, kas ir jāveic publiskās pārvaldes institūcijām laika posmā no 2024. līdz 2027. gadam, kā arī pēc tam.

Maksātnespējas kontroles dienestā 2024. gadā:

- pakalpojumu pārvaldībā iesaistītie nodarbinātie piedalījās Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk – VARAM) organizētajās apmācībās – gan par pakalpojumu pārvaldības politiku, gan pakalpojumu pārvaldības īstenošanas komandu izveidi, kā arī par pakalpojumu un pakalpojumu pārvaldības esošā stāvokļa novērtēšanu un pilnveides plānu izveidi;

- atbilstoši jaunajai pakalpojumu pārvaldības politikai definēts Maksātnespējas kontroles dienesta pakalpojumu saraksts:

Pakalpojumi	Maksātnespējīgā darba devēja nesamaksātās darba samaksas izmaksa darbiniekam
	Iemaksātā maksātnespējas procesa depozīta izmaksa
	Digitālais pakalpojums maksātnespējas procesa administratoriem, tiesiskās aizsardzības procesa uzraugšajām personām, kreditoriem, parādnieka pārstāvjiem un parādniekam
	Maksātnespējas procesa administratoru amata darbības nodrošināšana
	Deponēto līdzekļu izmaksa kreditoram

- izveidota pakalpojumu pārvaldības īstenošanas komanda, proti, noteikts iestādes pakalpojumu kopuma vadītājs, resursu kopuma vadītājs un pakalpojumu vadītāji – tās personas, kuras turpmāk iestādē visaktīvāk nodarbosies ar pakalpojumu vides pilnveidi;

- uzsākts darbs pie iestādes pakalpojumu pārvaldības un pakalpojumu novērtēšanas un pilnveides plānu sagatavošanas.

Ar Maksātnespējas kontroles dienesta pakalpojumiem, to sniegšanu un pārvaldību iespējams iepazīties platformā www.latvija.lv.

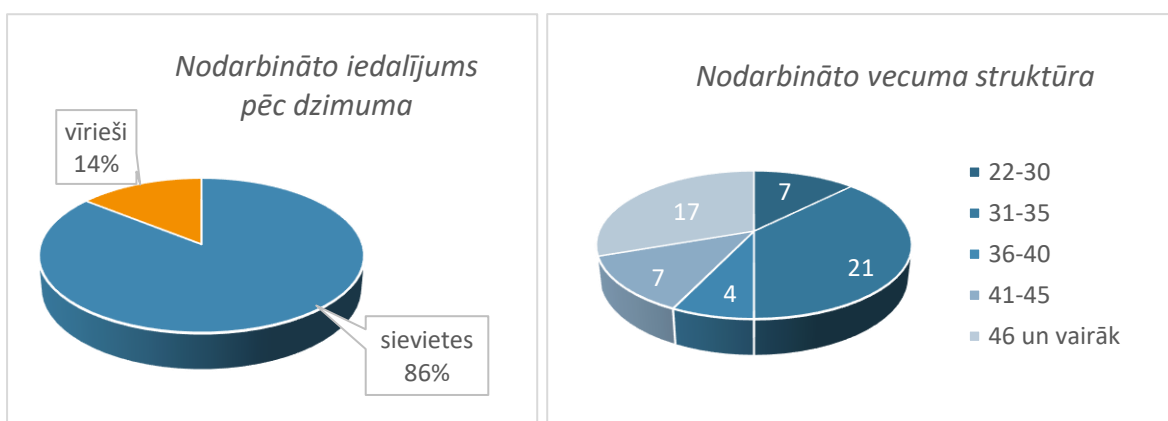
Stratēģijas rādītāju izpilde par pakalpojumu sniegšanu 2024. gadā

Rādītāja nosaukums	Plānotā rādītāja vērtība 2025. gadā	Izpilde 2024. gadā
2.3. Paātrināta tipveida lēmumu pieņemšana (lēmumi par depozīta izmaksu)	Paātrināta par vismaz 20 % no bāzes vērtības	Paātrināta par 40 %

2.3. Paātrināta tipveida lēmumu pieņemšana (lēmumi par darbinieku prasījumu apmierināšanu)	Paātrināta par vismaz 20 % no bāzes vērtības	Paātrināta par 50 %
--	--	---------------------

3. MAKSĀTNESPĒJAS KONTROLES DIENESTA PERSONĀLS

Maksātnespējas kontroles dienestā 2024. gadā ir notikušas strukturālas izmaiņas – Pirmajā uzraudzības departamentā izveidotas divas nodaļas – Uzraudzības nodaļa un EMUS nodaļa. Izveidots iekšējās kontroles un risku vadības direktora amats. 2024. gads uzsākts ar 66 amata vietām, bet 2024. gada jūlijā trīs nefinansētās amata vietas nodotas tieslietu resora rīcībā. 2024. gada beigās Maksātnespējas kontroles dienestā bija 63 amata vietas, no kurām 54 ierēdņu un deviņas darbinieku amata vietas.

Maksātnespējas kontroles dienesta nodarbināto un mainības raksturojums

Rādītājs	Skaits/līmenis
Faktiskais vidējais nodarbināto skaits 2024. gadā:	53
t. sk. ierēdņi	44
t. sk. darbinieki	9
Personu, ar kurām uzsāktas darba tiesiskās vai valsts civildienesta attiecības, skaits	11
Personu, ar kurām izbeigtas darba tiesiskās vai valsts civildienesta attiecības, skaits	8
Personāla mainības līmenis (gadā)*	15,17

* Personāla mainības līmenis = $\frac{\text{atbrīvoto nodarbināto skaits gadā}}{\text{vidējais nodarbināto skaits gadā}} \times 100 \%$.

Maksātnespējas kontroles dienesta nodarbināto iedalījums pēc izglītības

Izglītība	Nodarbināto skaits*
Augstākā izglītība	49
t. sk. maģistra grāds	38
t. sk. iegūst 2. līmeņa augstāko izglītību	1
Vidējā (vidējā speciālā) izglītība	5

*informācija uz gada beigām, neskaitot ilgstošā prombūtnē esošos

Maksātnespējas kontroles dienestā nodarbināto profesionalitāte, izaugsme un motivācija ir viena no Darbības stratēģijā noteiktajām prioritātēm, tādēļ 2024. gadā tika iegūtas zināšanas gan par digitalizācijas un mākslīgā intelekta lomu un iespējām, gan par saziņu saprotamā un skaidrā (vienkāršā) valodā. Tāpat apguvām pakalpojumu pārvaldības prasības, kibernetikas un datu aizsardzības prasmes, kā arī aktualitātes starptautisko sankciju jomā un citas mācības.

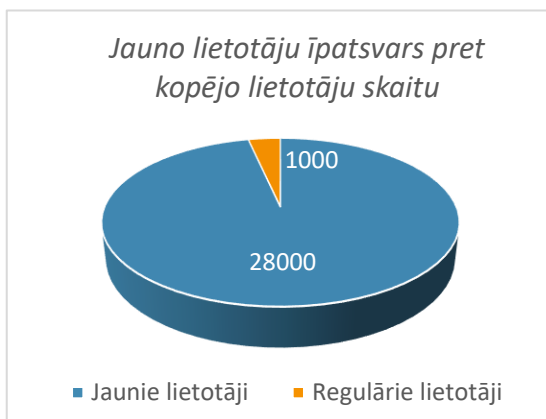
Stratēģijas rādītāju izpilde attiecībā uz personālvadību 2024. gadā

Rādītāja nosaukums	Plānotā rādītāja vērtība 2025. gadā	Izpilde 2024. gadā
4.1. Nodarbināto izpratne par MKD misiju, vīziju, vērtībām, prioritātēm un mērķiem	90 % nodarbināto	88 % nodarbināto
4.2. Mācību un attīstības pasākumi ir veicinājuši nodarbināto profesionālo izaugsmi un uzlabojuši darba sniegumu	Vismaz 80 % gadā nodarbināto pozitīvs vērtējums	82 % nodarbināto pozitīvs vērtējums
4.3. Nodarbināto apmierinātība ar darba vidi un kultūru	80 %	90 %
4.4. Nodarbināto lojalitāte	80 %	100 %

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

4.1. KOMUNIKĀCIJAS KANĀLI, LIETOTĀJU SKAITS UN PROFILS

Lai informētu sabiedrību par aktuāliem jautājumiem saistībā ar maksātnespēju un veicinātu iedzīvotāju izpratni par Maksātnespējas kontroles dienesta darbības jomām un pakalpojumiem, dienests izmanto sešus saziņas kanālus – tīmekļvietni www.mkd.gov.lv, sociālo tīklu kontus – *Twitter*, *Facebook*, *Linkedin*, *Instagram* un *Youtube*. Lai precīzāk noteiktu sabiedrības vajadzības, dienests vienu reizi ceturksnī pārbauda datus, izmantojot *google analytics* datu rīku, kur pievērš uzmanību lietotāju skaitam un jauno lietotāju īpatsvaram, kā arī biežāk meklētajam un izmantotajam saturam.

2024. gadā MKD tīmekļvietni apmeklējuši 29 000 lietotāji, no kuriem 28 000 ir jaunie apmeklētāji, t. i., 96 %. Tas nozīmē, ka tīmekļvietnes apmeklētāja profilu varētu raksturot kā nepieredzējušu, jo lielākā daļa apmeklētāju ar maksātnespējas jautājumiem saskaras pirmo reizi. Šāda statistika ir novērota kopš dienests izmanto *google analytics* rīku, t. i., no 2020. gada.

Tīmekļvietnē publicētie jaunumi, vizuālie un video skaidrojumi tiek publicēti visos dienesta sociālo tīklu kontos, pielāgojot to katra sociālā konta prasībām. *Twitter* un *Facebook* dienests izmanto kā ziņu kanālus, *Instagram* kontu izmanto vairāk kā vizītkartes profilu, publicējot aktuālo stāstu formātā. *Linkedin* dienests vairāk uzrunā profesionālo un starptautisko auditoriju, savukārt *Youtube* kanālā jebkuram ir pieejami skaidrojoši video materiāli un mācības, kas pieejamas tikai konkrētai auditorijai.

Dienests neizmanto maksas pakalpojumus savu kontu reklamēšanai sociālajos tīklos, tādējādi sekošanu/abonentu pieaugums ir dabiskā ceļā iegūts rādītājs, ko nosaka gan konkrētā sociālā tīkla popularitāte, gan satura kvalitāte, gan komunikācijas rīku pielietošana, kas palīdz meklētājprogrammām atrast nepieciešamo saturu.

Dati par sekotājiem/abonentiem dienesta sociālo tīklu kontos

Dienesta konts sociālajos tīklos	Gads, kad uzsākta komunikācija	Sekotāju/abonentu skaits		% sekotāju/abonentu pieaugums vai kritums
		2023	2024	
Twitter	2015	620	631	+ 1 %
Facebook	2020	616	655	+ 6 %
Linkedin	2021	92	130	+ 41 %
Instagram	2022	37	72	+ 94 %
Youtube	2020	35	36	+2 %

4.2. SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANAS UN IZGLĪTOŠANAS PASĀKUMI

Pamatojoties uz datiem par visvairāk meklēto saturu dienesta tīmekļvietnē, 2024.gadā kā komunikācijas prioritāti dienests izvirzīja sabiedrības izglītošana par fiziskās personas maksātnespējas procesu, t. i. – kā to uzsākt, kāda dokumentācija nepieciešama, cik izmaksā process, utt. Tāpat, ņemot vērā, ka dienesta pakalpojumu auditorija 96 % gadījumu ar maksātnespējas jautājumiem saskaras pirmo reizi, arī 2024. gadā dienests rūpējās par to, lai izstrādātie materiāli un informācija būtu vienkāršā valodā.

2024. gadā, dienests informēja par:

- jaunākajiem skaidrojumiem un atziņām;
- anonimizētajiem lēmumiem (sk. šīs nodaļas 2. punktu);
- uzņēmējdarbības riska valsts nodevas lielumu;
- EMUS attīstību un jaunajām funkcionalitātēm;
- uzraudzības aktualitātēm un rezultātiem;
- maksātnespējas jomas rezultatīvajiem rādītājiem u. c.

2024. gada augustā iznāca maksātnespējas jomai veltīts žurnāls "Jurista vārds". Tajā publicēti Maksātnespējas kontroles dienesta ekspertu raksti un viedokļi par svarīgākajiem jautājumiem šajā jomā – gan par likumu izmaiņām, gan praktiskiem piemēriem un problēmām, ar kurām saskaras procesa dalībnieki un jomas profesionāli.

Pārskata periodā tika izstrādāti un publicēti šādi informatīvie materiāli, kas paredzēti ikvienam interesentam, ne tikai maksātnespējas jomas profesionāļiem:

1) Maksātnespējas kontroles dienesta (sadarbībā ar Latvijas Maksātnespējas procesa administratoru asociāciju, Finanšu nozares asociāciju un Patērētāju tiesību aizsardzības centru) sagatavotie skaidrojošie videomateriāli par fiziskās personas maksātnespējas procesu:

- Kā uzsākt fiziskās personas maksātnespējas procesu;
- Parādnieka pienākumi maksātnespējas procesa laikā;
- Par juridisko pakalpojumu sniedzējiem, kas sola jūs atbrīvot no parādsaistībām;
- Kā maksātnespējas process ietekmē personas kredītvēsturi;

2) Metodiskie norādījumi Elektroniskās maksātnespējas uzskaites sistēmas e-pakalpojuma lietošanā un informācijas ievadē;

3) Maksātnespējas kontroles dienesta skaidrojumi un atziņas 2023. gada decembris – 2024. gada jūnijs;

4) Maksātnespējas kontroles dienesta skaidrojumi un atziņas 2024. gada jūlijs – 2024. gada novembris;

5) Infografika: "Depozīta izmaksa vai atmaksa fiziskās personas maksātnespējas procesā".

4.3. INFORMATĪVIE PASĀKUMI UN MATERIĀLI ADMINISTRATORIEM UN TAP UZRAUGOŠAJĀM PERSONĀM

Sākot ar 2024. gada 1. maiju Maksātnespējas kontroles dienesta tīmekļvietnē publicē Maksātnespējas kontroles dienesta un disciplinārlietu komisijas pieņemtos lēmumus, kuros vērtēta administratoru un TAP uzraugošo personu rīcība. Lēmumu publiskošanas mērķis ir informēt sabiedrību par aktuālo praksi administratoru un TAP uzraugošo personu uzraudzības un disciplinārpārkāpumu lietās, veicināt kopējas izpratnes un vienotas maksātnespējas nozari regulējošo normatīvo aktu piemērošanas prakses veidošanu, administratora kā valsts amatpersonas rīcības atklātumu un Maksātnespējas kontroles dienesta darbības caurskatāmību.

Būtiska nozīme uzraudzības mērķa sasniegšanā ir atbilstības prasību skaidrošanai. Lai veicinātu administratoru izpratni par tiesību normu piemērošanu, Maksātnespējas kontroles dienests 2024. gadā ir izstrādājis informatīvus materiālus un organizējis šādus pasākumus administratoriem un TAP uzraugošajām personām:

1. 2024. gada 16. decembra tiešsaistes informatīvais pasākums "Par uzraudzības rezultātiem";
2. 2024. gada 24. oktobra tiešsaistes informatīvais pasākums par darbinieku prasījumu iesniegšanu un EMUS aktualitātēm;
3. 2024. gada 20. jūnija tiešsaistes seminārs "Darījumu apstrīdēšanas tiesiskie aspekti";
4. 2024. gada 6. jūnija tiešsaistes seminārs "Eiropas digitālie rīki maksātnespējas jomā";
5. 2024. gada 15. maija tiešsaistes informatīvais pasākums "Par starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju izpildes jautājumiem un atklātības principa piemērošanu maksātnespējas procesā";
6. 2024. gada 30. aprīļa tiešsaistes seminārs "Formālā pārstrukturēšana Latvijā – pieejamie risinājumi un jaunākās izmaiņas";
7. 2024. gada 16. aprīļa tiešsaistes seminārs "Personas datu aizsardzības pamatprincipi un to praktiskā piemērošana";
8. Informatīvs materiāls: "Par atklātības principa nodrošināšanu maksātnespējas procesā";
9. Infografika: Kas jāzina, ja gribi būt TAP uzraugošā persona;
10. Infografika: Instrukcija administratoriem – kā rīkoties, ja darbinieks informāciju par darbinieka prasījumiem iesniedz ārpus Elektroniskās maksātnespējas uzskaites sistēmas.

4.4. SABIEDRĪBAS VĒRTĒJUMS PAR MAKSĀTNESPĒJAS KONTROLES DIENESTA DARBA KVALITĀTI

Maksātnespējas kontroles dienests augstu vērtē, ka sociālajos tīklos tam ir daudz sekotāju, un kā statistika liecina – cilvēki aktīvi lasa, interesējas par maksātnespēju, par savām tiesībām un pienākumiem, kā arī labprāt dalās ar izlasīto. Tāpat par sabiedrības interesi un to, ka Maksātnespējas kontroles dienesta viedoklis ir svarīgs, liecina arī žurnālistu un LV portāla aktīvā sadarbība ar Maksātnespējas kontroles dienestu. Šobrīd gan pie publikācijām mediju lapās internetā, gan pie Maksātnespējas kontroles dienesta sociālo tīklu kontos ievietotajiem rakstiem ikviens interesents un lasītājs var izteikt viedokli gan par izlasītā aktualitāti, gan par Maksātnespējas kontroles dienesta darbību.

Laika posmā no 2025. gada 4. līdz 16. aprīlim Maksātnespējas kontroles dienests veica aptauju, lai noskaidrotu administratoru viedokli par sadarbību ar iestādi 2024. gadā.

Aptaujas rezultāti liecina, ka 79% administratoru sadarbību ar iestādi novērtē pozitīvi vai drīzāk pozitīvi. Lielākā daļa administratoru atzīmēja uzlabojumu komunikācijā (īpaši EMUS jautājumos), ātrāku reakciju uz problēmām un konsultatīvu pieeju, nevis sodīšanu. Vispozitīvāk administratori novērtē depozīta iesniegumu izskatīšanas un depozīta izmaksas procedūru, kā arī Maksātnespējas kontroles dienesta uzraudzības ietvaros veiktās neklātienes pārbaudes. Tāpat lielākā daļa respondentu atzina, ka ir apmierināti ar sūdzību izskatīšanu,

norādot, ka Maksātnespējas kontroles dienesta lēmumi, kas tiek pieņemti sūdzību izskatīšanas rezultātā ir objektīvi un pamatoti.

Vienlaikus administratoru ieskatā pastāv potenciāls turpmākai procesu efektivizēšanai, tostarp, vienkāršojot atsevišķas administratīvās prasības. Vairāki respondenti ir norādījuši uz nepieciešamību mainīt depozīta izmaksas normatīvo regulējumu, nosakot, ka lielākā daļa no kopējās depozīta summas fiziskās personas maksātnespējas procesā tiktu izmaksāta jau pēc bankrota procedūras pabeigšanas. Tāpat tika saņemti arī vairāki ierosinājumi EMUS sistēmas pilnveidei – piemēram, izveidot biežāk uzdoto jautājumu sadaļu.

Maksātnespējas kontroles dienests augstu novērtē sniegtās atsauksmes. Visi ierosinājumi tiks rūpīgi izvērtēti, ņemot vērā to lietderību, atbilstību normatīvajam regulējumam, kā arī pieejamo budžetu un tehniskās iespējas, un iespēju robežās īstenoti praksē. Uzsākot darbu pie priekšlikumu ieviešanas, depozīta izmaksas kārtības risinājums fiziskās personas maksātnespējas procesā, kas paredz, ka 80 % no kopējās depozīta summas tiek izmaksāta pēc bankrota procedūras pabeigšanas, savukārt atlikušie 20 %, pabeidzot saistību dzēšanas procedūru, ir iekļauts likumprojektā "Grozījumi Maksātnespējas likumā" Nr. 24-TA-1137. Vienlaikus Maksātnespējas kontroles dienests ir vērsies Tieslietu ministrijā ar ierosinājumu iekļaut minētajā likumprojektā priekšlikumus, kas paredz, ka kreditoru sapulce nav jāsauc tad, ja izmaksas, kas pārsniedz 5 % no parādnieka mantas vērtības, izriet no normatīvajiem aktiem un/ vai tiesas sprieduma. Tāpat šobrīd norisinās darbs pie vairāku citu ierosinājumu ieviešanas.

Aptauja palīdz noteikt prioritāros uzlabojumu virzienus un pilnveidot sadarbību ar administratoriem arī turpmāk.

Stratēģijas rādītāju izpilde saistībā ar komunikāciju 2024. gadā

Rādītāja nosaukums	Plānotā rādītāja vērtība 2024. gadā	Izpilde 2024. gadā
2.2. Apmierinātība par MKD darbību katru gadu pieaug	88 % administratoru sadarbību ar iestādi novērtē pozitīvi vai drīzāk pozitīvi	79 % administratoru sadarbību ar iestādi novērtē pozitīvi vai drīzāk pozitīvi
2.4. Veicināta izpratne par maksātnespējas procedūru norisi un būtiskiem jautājumiem maksātnespējas jomā	5 informatīvie pasākumi gadā	organizēti 7 informatīvie pasākumi

4.5. SADARBĪBA AR NEVALSTISKO SEKTORU

Pārskata periodā Maksātnespējas kontroles dienests īstenoja mērķtiecīgu sadarbību ar nevalstiskā sektora pārstāvjiem, nodrošinot regulāru un daudzpusīgu dialogu par maksātnespējas jomas attīstību un aktuālajiem jautājumiem:

- 1) 2024. gada 27. martā norisinājās Maksātnespējas jautājumu konsultatīvās padomes sēde. Padomes darbības mērķis ir tostarp veicināt politikas veidošanu un īstenošanu maksātnespējas jautājumos un padomes sastāvā ir vairākas nevalstiskās organizācijas;
- 2) 2024. gada 8. maija tikšanās ar Ārvalstu investoru padomes pārstāvjiem Latvijā;
- 3) 2024. gada 27. maija tikšanās ar Finanšu nozares asociācijas pārstāvjiem;
- 4) 2024. gada 28. maija tikšanās ar Latvijas Darba devēju konfederācijas pārstāvjiem;
- 5) 2024. gada 30. maija tikšanās ar Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras pārstāvjiem;
- 6) 2024. gada 4. jūnija tikšanās ar Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības pārstāvjiem;
- 7) 2024. gada 22. februāra un 2024. gada 10. oktobra tikšanās ar biedrības "Latvijas Maksātnespējas procesa administratoru asociācija" pārstāvjiem.

Sadarbība ar minētajām organizācijām – tostarp profesionālajām asociācijām, darba devēju un darba ņēmēju pārstāvjiem, kā arī ārvalstu investoru interešu aizstāvjiem – veicināja

viedokļu apmaiņu, stiprināja savstarpējo izpratni un sekmēja efektīvāku politikas ieviešanu maksātnespējas jomā. Šāda pieeja aplicina dienesta atvērtību sabiedrības iesaistei un virzību uz ilgtspējīgu un iekļaujošu pārvaldību.

5. MAKSĀTNESPĒJAS NOZARES AKTUĀLIE DATI

Maksātnespējas kontroles dienests ir apkopojis maksātnespējas nozari raksturojošos rezultātīvos rādītājus par 2024. gadu. Datu apkopošana un analīze ir būtiska, jo tā sniedz iespēju objektīvi novērtēt nozares attīstības tendences, identificēt problēmjautājumus un pieņemt pamatotus lēmumus politikas un uzraudzības pilnveidei.

2024. gadā, salīdzinot ar 2023. gada datiem, par 17 % pieaudzis pasludināto juridisko personu maksātnespējas procesu skaits. Pērn ierosinātas 368 juridiskās personas maksātnespējas procesa lietas, bet pasludināti 283 juridiskās personas maksātnespējas procesi. Saskaņā ar Lursoft datiem nozarēs, kurās 2024. gadā visbiežāk tiek pasludināts juridiskās personas maksātnespējas process, bija:

- 1) dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība (NACE 41.2) – 6,4 %;
- 2) restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi (NACE 56.1) – 5,7 %;
- 3) citu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos (NACE 47.7) – 4,4 %;
- 4) kravu pārvadājumi pa autoceļiem (NACE 49.4) – 4,0 %;
- 5) koka, korķa, salmu un pīto izstrādājumu ražošana (NACE 16.2) – 3 %;
- 6) cita veida specializētā vairumtirdzniecība (NACE 46.7) – 2,7% .

Nemot vērā minētās nozares, indikatīvi maksātnespējas procesu skaita palielinājums var būt saistīts ar Covid-19 pandēmijas sekām, aizdevuma lietošanas procentu likmju pieaugumu, ģeopolitiskajām pārmaiņām, kas ietekmēja Latviju kā uz eksportu orientētu valsti.

Attiecībā uz 23 % gadījumu, kad tiesa nav pasludinājusi maksātnespējas procesu, dati liecina, ka biežākais iemesls, kāpēc tiesa to nepasludina, ir tas, ka pēc maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas tiesā puses vienojās par parāda nomaksu, līdz ar to kreditors bija atsaucis maksātnespējas procesa pieteikumu.

Salīdzinot ar 2023. gadu, pērn par 12% ir pieaudzis pasludināto TAP skaits. 2024. gadā pasludināti 28 TAP, savukārt 2023. gadā – 25. Ievērojams kāpums – par 52% – ir ierosināto TAP skaitā. Pērn tika ierosinātas 137 lietas, tikmēr 2023. gadā tās bija 90 lietas. Tas nozīmē, ka uzņēmēji savas uzņēmējdarbības glābšanai no finansiālām grūtībām aizvien vairāk izvēlas likumā nostiprinātu procedūru – TAP. Tomēr krities ir to gadījumu skaits, kad tiesa pēc lietas ierosināšanas ir pasludinājusi TAP īstenošanu, un vairumā gadījumu iemesls ir kreditoru atteikums saskaņot TAP pasākumu plānu.

2024. gadā nedaudz, vien par 1%, ir samazinājies fiziskās personas maksātnespējas procesu skaits, t. i., pasludināti 727 maksātnespējas procesi, iepretim 2023. gadā tie bija 737. Fiziskās personas maksātnespējas procesu skaita neliela samazināšanās vērojama no 2021. gada. Minētais samazinājums visdrīzāk ir saistāms, tostarp ar valstī noteiktās minimālās mēnešalgas palielināšanos, secīgi palielinoties fiziskās personas maksātnespējas procesa depozīta iemaksai, jo, lai uzsāktu fiziskās personas maksātnespējas procesu, ir jāiemaksā depozīts divu minimālo mēnešalgu apmērā.

Absolūtā maksātnespējas procesu un TAP skaita dinamika

Rādītājs	2021. gads	2022. gads	2023. gads	2024. gads
Ierosinātās juridiskās personas maksātnespējas procesa lietas (t.sk. pēc kreditoru pieteikumiem)	257 (54)	393 (186)	308 (136)	368 (187)
Pasludinātie juridiskās personas maksātnespējas procesi	242	302	242	283
Pasludinātie fiziskās personas maksātnespējas procesi	901	816	737	727
Ierosinātie TAP	92	129	90	137
Pasludinātie TAP/ĀTAP	26	16	25	28

Salīdzinot ar 2022. gadu, 2023. un 2024. gadā ir stabilizējies pasludināto TAP skaits pret juridiskās personas maksātnespējas procesu skaitu – 10%. Minētais liecina par to, ka ekonomikā ir stabila daļa uzņēmumu, kas spēj laicīgi reaģēt uz finanšu grūtībām un piedāvāt kreditoriem tādas parāda restrukturizācijas variantus, kas ir pievilcīgāki, nekā maksātnespējas process. Savukārt proporcija starp ierosināto un pasludināto TAP (ĀTAP) skaitu 2024. gadā ir samazinājusies, kas liecina, ka 2024. gadā mazāk uzņēmumu spēja pārliecināt savus kreditorus, ka TAP konkrētā gadījumā ir labākais risinājums finanšu grūtībām. Turpretī sekmīgi pabeigto TAP (ĀTAP) skaits pret izbeigtajiem TAP (ĀTAP) ir palielinājies attiecībā pret 2023. gadu. Minētais rādītājs nozīmē to, ka lielākam skaitam uzņēmumu izstrādātie TAP plāni ir bijuši reālistiski un tika izpildīti pilnā apmērā, kas rezultātā ļāvis atjaunot maksāspēju.

TAP efektivitātes rādītāju dinamika

Rādītājs	2021. gads	2022. gads	2023. gads	2024. gads
Pasludināto TAP (ĀTAP) skaits pret pasludināto juridiskās personas maksātnespējas procesu skaitu	11 %	5 %	10 %	10 %
Proporcija starp ierosināto un pasludināto TAP (ĀTAP) skaitu	28 %	12 %	28 %	20 %
Sekmīgi pabeigto TAP (ĀTAP) skaits pret izbeigtajiem TAP (ĀTAP)	16 %	11 %	9 %	11 %

Vidējais maksātnespējas procesa ilgums Latvijā 2024. gadā sarucis līdz 1,8 gadiem, kas ir zemākais rādītājs pēdējo četru gadu laikā. Tas veicina ātrāku uzņēmējdarbības vides sakārtošanu, resursu pārdali un kreditoru interešu efektīvāku aizstāvību. Uzlabojumi panākti, pateicoties digitāliem rīkiem, riskos balstītai uzraudzībai, kā arī administratoru efektīvai sadarbībai starp procesā iesaistītajām pusēm.

Kreditoru prasījumu atgūšanas rādītāji turpina uzlaboties – 2024. gadā nodrošinātie kreditori atgūst vidēji 67 centus no katra eiro, kas liecina par pozitīvām tendencēm maksātnespējas procesa efektivitātē. Nenodrošināto kreditoru atgūšanas rādītājs palicis gandrīz 2023. gada līmenī.

Maksātnespējas procesa izmaksas turpina samazināties – 2024. gadā tās ir vien 37 centi par katru atgūto eiro, kas ir četras reizes mazāk nekā 2016. gadā (1,46 eiro). Šī pozitīvā tendence norāda uz ievērojamu administratīvo izdevumu samazināšanos un efektīvāku procesu kopumā. Izšķiroša loma šajā progresā ir Maksātnespējas kontroles dienesta īstenotiem uzraudzības pasākumiem un digitalizācijas risinājumu ieviešanai maksātnespējas jomā.

Jāatzīmē, ka 2024. gadā ir konstatēts zemākais pēdējo četru gadu laikā tā saucamo "tukšo" procesu skaits – 49%. Lai arī "tukšo" maksātnespējas procesu skaits turpina samazināties, to skaits joprojām ir ievērojams. "Tukšais" process nozīmē to, ka tajā nav līdzekļu, ko novirzīt kreditoru prasījumu segšanai, kas var būt gan novēlotās maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanas, gan parādnieka īpašnieku un/vai valdes locekļu ļaunprātīgas

rīcības rezultāts. Nav pieļaujams, ka šādas rīcības rezultātā kreditoriem rodas zaudējumi, līdz ar to jāturpina meklēt risinājumi "tukšo" maksātnespējas procesa skaita samazināšanai.

Tikpat kā nemainīgs jau ceturto gadu ir rādītājs, kas raksturo sekmīgi pabeigto fiziskās personas maksātnespējas procesu skaitu, lai gan 2024. gadā tas ir krities par 5 % attiecībā pret 2023. un 2022. gada rādītāju, t. i., 2024. gadā 66% no visām fiziskajām personām šo procesu ir pabeigušas ar saistību dzēšanu. Savukārt, tās personas, kurām maksātnespējas procesi izbeigti, nedzēšot saistības, tāpat kā iepriekšējos gados lielākoties nav pildījušas saistību dzēšanas plānu, vai arī saistību dzēšanas procedūra dažādu iemeslu dēļ nemaz nav tikusi piemērota. Šeit jāatzīmē, ka jau Maksātnespējas kontroles dienesta 2023. gada ziņojumā tika identificēts, ka daļa no minētām fiziskajām personām ir cietusi no negodprātīgiem juridisko pakalpojumu sniedzējiem, kas maldina finansiālās grūtībās nonākušas personas par to iespējam dzēst parādsaistības. Likumam neatbilstošu juridisko padomu dēļ daļai personu izbeigts maksātnespējas process, nedzēšot saistības, un šīs personas nonākušas vēl sliktākā finanšu situācijā. Lai cīnītos ar šo situāciju, Maksātnespējas kontroles dienests 2024. gadā turpināja veikt sabiedrības informēšanas pasākumus, īpašu uzmanību veltot fizisko personu tiesībām un pienākumiem fiziskās personas maksātnespējas procesā, kā arī procesa norises noteikumiem (skatīt sadaļu "Komunikācija ar sabiedrību").

Maksātnespējas procesa efektivitātes rādītāju dinamika

Rādītājs	2021. gads	2022. gads	2023. gads	2024. gads
Vidējais maksātnespējas procesa ilgums	2	2,4	2,1	1,8
Nodrošināto kreditoru prasījumu atgūšanas rādītāji (<i>recovery rate</i>)(centi no viena eiro)	44	68	52	67
Nenodrošināto kreditoru prasījumu atgūšanas rādītāji – (<i>recovery rate</i>) (centi no viena eiro)	9	12	17	16
Maksātnespējas procesa izmaksas (centi no viena kreditoriem segtā eiro / centi no viena maksātnespējas procesā atgūtā eiro)	44	40	46	37
Procesu skaita, kad tiek sastādīts ziņojums par mantas neesamību, īpatsvars	54 %	55 %	59 %	49 %
Gada laikā sekmīgi pabeigto saistību dzēšanas procedūru skaits pret pabeigto fiziskās personas maksātnespējas procesa skaitu	72 %	71 %	71 %	66 %

Analīzi par datiem, kas saistīti ar administratoru uzraudzību, skatīt sadaļā "Administratoru un TAP uzraugošo personu uzraudzība".

Administrātoru darbības rādītāju dinamika

Rādītājs	2021. gads	2022. gads	2023. gads	2024. gads
Vidējais maksātnespējas procesu skaits vienam administratoram	17 (4 juridiskās un 13 fiziskās personas maksātnesp. procesi)	18 (5 juridiskās un 13 fiziskās personas maksātnesp. procesi)	18 (5 juridiskās personas un 13 fiziskās personas maksātnespējas procesi)	17 (6 juridiskās personas un 11 fiziskās personas maksātnespējas procesi)
Sodīto administratoru skaits pret kopējo administratoru skaitu (procentuāli)	32 %	20 %	24 %	19 %
Procesu skaits, kuros pārkāpumu dēļ ir nomainīts maksātnespējas procesa administrators, pret aktīvo lietu skaitu	0,5 %	0,17 %	0,17 %	0,13 %

Lielākie no 2024. gadā izbeigtajiem juridiskās personas maksātnespējas procesiem

Process	Rādītāja nosaukums	Rādītājs, eiro
SIA "Terahouse-Maxcapital"	Izmaksu ziņā	2 626 778
SIA "Terahouse-Maxcapital"	Atgūtās mantas ziņā	3 526 178
SIA "LADEKO"	Segto prasījumu ziņā	2 802 808
SIA "Tool Industry"	Pieteikto prasījumu ziņā	8 665 350 (procesā sastādīts mantas pārdošanas plāns)
SIA "PROFITNESS"	Administratora atlīdzības ziņā	176 785

Absolūtie skaitļi izbeigtajos juridiskās personas maksātnespējas procesos

Rādītājs	2021. gads	2022. gads	2023. gads	2024. gads
Atzīto kreditoru prasījumu apjoms (eiro), t. sk.:				
nodrošinātie	336 981 166	192 393 928	148 827 791	130 800 607
nenodrošinātie	126 337 152	23 646 456	20 224 405	21 312 486
Atgūto finanšu līdzekļu apjoms (eiro), t. sk.:	210 644 014	168 747 472	128 603 386	109 488 121
no iekļātās mantas realizācijas atgūtie līdzekļi	55 129 263	28 247 519	13 501 726	21 781 279
no neiekļātās mantas realizācijas atgūtie līdzekļi	44 091 718	13 879 595	7 397 267	13 764 540
no neiekļātās mantas realizācijas atgūtie līdzekļi	11 037 545	14 367 924	6 104 459	8 016 739
Apmierināto prasījumu apjoms (eiro), t. sk.	25 850 613	20 973 533	10 826 847	13 937 310
nodrošinātie	18 223 410	8 531 007	7 317 831	7 962 909
nenodrošinātie	7 627 203	12 442 526	3 509 017	5 974 401
Kopējās izmaksas (eiro), t. sk.	23 300 238	5 203 873	3 336 573	6 330 123
administratora atlīdzība	2 528 510	1 701 519	900 360	1 199 856
ekspertu atlīdzība	196 156	771 481	238 513	51 201
pārējās izmaksas	20 575 572	2 826 680	2 197 700	5 079 066

6. 2025. GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

Maksātnespējas kontroles dienests 2025. gadā turpinās īstenot pasākumus, kas vērsti uz iestādes darbības stratēģijā 2021.–2025. gadam un uzraudzības stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanu.

Viena no galvenajām šā gada prioritātēm ir **TAP un maksātnespējas procesa pieejamības veicināšana** – šī prioritāte skar lielāko daļu Maksātnespējas kontroles dienesta struktūrvienību, jo ietver pasākumu kopumu, kas vērsts uz to, lai fiziska un juridiska persona vienkāršā gadījumā spēj patstāvīgi (bez juridiskā atbalsta) sagatavot pieteikumu tiesai, izprast savas tiesības un pienākumus TAP un maksātnespējas procesa laikā.

Viens no pasākumiem šīs prioritātes ietvaros ir TAP un maksātnespējas procesa pieteikumu veidlapu izstrāde. Veidlapas būs pieejamas Maksātnespējas kontroles dienesta tīmekļvietnē, ko arī plānots pārstrukturizēt šīs prioritātes ietvaros, padarot informāciju pieejamāku. Tāpat ir plānots turpināt darbu pie informatīvo materiālu izstrādes un sociālo tīklu izmantošanas paplašināšanas. Maksātnespējas kontroles dienests tiecās, lai komunikācija ar sabiedrību – gan informatīvie materiāli, gan lēmumu un vēstuļu saturs būtu skaidrāks un vienkāršāks.

Uzraudzības sistēmas pārskatīšana. Tā ietvers pasākumus riskos balstītas pieejas pilnveidošanai, tostarp, pārskatot uzraudzības apjomu, vienlaikus saglabājot uzsvaru uz augsta riska administratoriem un jomas aktuālajiem problēmjautājumiem.

EMUS attīstības ietvaros tiks ieviesti vairāki būtiski uzlabojumi, kuru mērķis ir padarīt sistēmas lietošanu ērtāku un nodrošināt lietotājiem efektīvāku tiesību īstenošanu, tostarp amata pienākumu izpildes procesā. Plānotie pasākumi ietver pilna datu apmaiņas cikla izveidi ar Valsts vienoto datorizēto zemesgrāmatu; datu un dokumentu dzēšanas mehānisma izstrādi; dokumentu izsūtīšanas funkcionalitātes pilnveidošanu; datu ievades atbilstības pārbaudes funkcionalitātes ieviešanu; integrāciju ar datu izplatīšanas un pārvaldības platformu, kas veicinās informācijas apriti ar maksātnespējas procesā iesaistītajām institūcijām.

Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalsta ietvaros plānota EMUS un EMUS e-pakalpojuma turpmāka attīstība, uzsvaru liekot uz uzņēmējdarbības vides uzlabošanu, kvalitatīvāku un pieejamāku pakalpojumu sniegšanu sabiedrībai un uzņēmējiem.

Risku un procesu vadības sistēmas pārskatīšana. Šo pasākumu ietvaros paredzēts aktualizēt iestādes procesu reģistru, iekļaujot tajā visus aktuālos procesus un izvērtējot iespējas to optimizēšanai un efektivitātes paaugstināšanai. Tāpat plānots pārskatīt visu risku, tostarp korupcijas risku, vadības sistēmu, lai nodrošinātu vienotu un mērķtiecīgu pieeju risku identificēšanai un pārvaldībai. Šie pasākumi vērsti uz iestādes iekšējās kontroles sistēmas stiprināšanu un caurskatāmības veicināšanu. Netieši tas sniegs ieguvumu arī sabiedrībai, jo uzlaboti iekšējie procesi sekmē kvalitatīvāku pakalpojumu sniegšanu un uzticēšanos publiskajam sektoram.

Valsts pārvaldes kopīgie (horizontālie) pasākumi, kas izriet no Modernizācijas plāna 2027. 2025. gadā Maksātnespējas kontroles dienestā notiek sagatavošanās darbi atbalsta funkciju centralizācijai un standartizācijai (ietvers tādas atbalsta funkcijas kā budžeta vadība, grāmatvedība, personāla lietvedība). Nodrošinot Modernizācijas plānā paredzētās centralizācijas un standartizācijas ieviešanu, Maksātnespējas kontroles dienests kopā ar Valsts kasi nodrošina pāreju uz vienoto pakalpojumu centru, kas paredz efektīvu un standartizētu pieeju grāmatvedības funkciju nodrošināšanai.